

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Факультет романо-германської філології
Кафедра граматики англійської мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи

(П.І.Б.)
2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія і практика перекладу

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Спеціальність : 035 філологія
Філологічний факультет

2020 – 2021

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Теорія і практика перекладу»

Розробники:

Морозова І.Б., д.філол.н., проф., професор кафедри граматики англійської мови

Пожарицька О.О., к.філол.н., доц., доцент кафедри граматики англійської мови

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № 1 від 31.08.2020р.

Завідувач кафедри Карпенко Карпенко О.Ю.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від "31" серпня 2020р.

Голова НМК Телецька
(підпис)

Телецька Т.В.
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № 1 від "26" серпня 2021р.

Завідувач кафедри Карпенко
(підпис)

Карпенко О.Ю.
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № 1 від "25" серпня 2021р.

Завідувач кафедри Карпенко
(підпис)

Карпенко О.Ю.
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис)

(прізвище та ініціали)

ДОДАТОК до робочої програми навчальної дисципліни «Теорія та практика перекладу», магістерський рівень, 1-й рік навчання.

Розробники:

Ірина МОРОЗОВА, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри граматики англійської мови;

Олена ПОЖАРИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри граматики англійської мови.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>очна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)	Обов’язкова
		<i>Рік підготовки:</i>
		1-й
		<i>Семестр</i>
		1-й
		<i>Лекції</i>
		14 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		-
		<i>Самостійна робота</i>
		76 год.
		Форма підсумкового контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – навчити здобувачів освіти різних видів перекладу; сформувати академічні навички, необхідні для використання англійської мови в науковій діяльності та професійному спілкуванні, подальшому навчанні в аспірантурі. Основна мета обумовлює вирішення наступних завдань:

Завдання:

- ознайомити студентів з основними теоретичними основами усного та письмового перекладу як прикладної науки;
- розвивати у студентів найважливіші види мовно-розумової діяльності з метою застосування теоретичних знань у практиці усного та письмового перекладу;
- формувати й закріплювати стійкі практичні навички усного та письмового перекладу й застосування основних видів лексичних, стилістичних і граматичних перетворень у процесі перекладу для досягнення його адекватної якості;
- навчити техніці вільного усного перекладу для потреб ділових переговорів та ведення бізнесу англійською мовою;
- навчити прийомам роботи з англійськими текстами різної специфіки та практично використовувати ці знання;
- сформувати навички комп'ютерної обробки текстів англійською мовою;
- розвивати уміння та навички ведення ділової документації англійською мовою;
- формувати фахові практичні уміння та навички перекладу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних компетентностей (ЗК):

ЗК01. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

б) спеціальних компетентностей (СК):

СК06. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

СК07. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК09. Здатність до аналізу прагматичних аспектів перекладу, основних моделей, типів перекладу, видів; перекладацьких відповідників, перекладацьких трансформацій, основних прийомів перекладу, вияву адекватності перекладу і рівнів перекладацької еквівалентності.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 06. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПР 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПР 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПР 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПР 18. Здійснювати доперекладацький аналіз тексту для визначення загальної стратегії перекладу залежно від мети перекладу, стилю, жанру, типу тексту та характеру адресата, проводити лінгвостилістичний та перекладознавчий аналіз різножанрових текстів (оригіналів і перекладів), вільно володіти навичками з основних видів перекладу, всіх жанрово-стильових різновидів текстів, в тому числі на основі сучасних комп'ютерних

технологій; здатність виконувати правильний письмовий переклад різностильових та різножанрових текстів, здійснювати редагування перекладу (власного і чужого).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

- знати: теоретичні засади перекладу, способи передавання лексичних і граматичних труднощів англійської мови українською та навпаки.
- вміти: адекватно відтворювати реалії суспільного життя та тексти різного плану англійською та українською мовою у перекладі.

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Basic Premises of the Theory and Practice of Translation

Тема 1. The Science of Translation. Its Place among Other Linguistic Sciences. The Historical Premises and the Ways of Development of the Science of Translation.

Тема 2. Types of Translation: Synchronic, Machinery, Digesting, etc. Oral and Written Translation (Translating v/s Interpreting). The Subject of Translation. Criteria of Quality of the Translation.

Тема 3. The Judicial Grounds of Translation. Basic Principles of Translation after Ch.Raven. The Unit of Translation and Possibility of Its Variation within One and the Same Text.

Тема 4. The Process of Translation from the Point of View of Its Participants and the Theory of Communication. Determiners of the Translation.

Тема 5. Levels of Translation (after L.S. Barkhudarov). Principles of Translating Poetry.

Тема 6. Lexical Correlation in Translation: Equivalent, Variational Correlation in Translation. Non-Equivalent Lexis.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Main Translational Devices & Peculiarities of Their Use

Тема 7. The Main Translational Devices. Antonymic and Metonymic Translation.

Тема 8. Metaphoric Translation. Logical Development. Translation of Neologisms.

Тема 9. Compensation and Its Types. Concretization and Generalization.

Тема 10. Code-Switching. Different Functional Styles and Peculiarities of Their Translation. Translation of Poetry.

Тема 11. Grammatical Transpositions and Grammatical Equivalents in Translation.

Тема 12. Socio-Regional Differences in Translation. Standard English, Its Variants & How to Translate Them.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Очна форма			
	Усього	У тому числі		
л		п	ср	
1	2	3	4	5
Тема 1. The Science of Translation. Its Place among Other Linguistic Sciences. The Historical Premises and the Ways of Development of the Science of Translation.	7	1		6
Тема 2. Types of Translation: Synchronic, Machinery, Digesting, etc. Oral and Written Translation (Translating v/s Interpreting). The Subject of Translation. Criteria of Quality of the Translation.	7	1		6
Тема 3. The Judicial Grounds of Translation. Basic Principles of Translation after Ch.Raven. The Unit of Translation and Possibility of Its Variation within One and the Same Text.	7	1		6
Тема 4. The Process of Translation from the Point of View of Its Participants and the Theory of Communication. Determiners of the Translation.	7	1		6
Тема 5. Levels of Translation. Principles of Translating Poetry.	7	1		6

Тема 6. Lexical Correlation in Translation: Equivalents, Variational Correlation in Translation. Non-Equivalent Lexis.	7	1		6
Разом за змістовим модулем 1	42	6		36
Тема 7. The Main Translational Devices. Antonymic and Metonymic Translation.	7	1		6
Тема 8. Metaphoric Translation. Logical Development. Translation of Neologisms.	7	1		6
Тема 9. Compensation and Its Types. Concretization and Generalization.	8	1		7
Тема 10. Code-Switching. Different Functional Styles and Peculiarities of Their Translation. Translation of Poetry.	8	1		7
Тема 11. Grammatical Transpositions and Grammatical Equivalents in Translation.	9	2		7
Тема 12. Socio-Regional Differences in Translation. Standard English, Its Variants & How to Translate Them.	9	2		7
Разом за змістовим модулем 2	48	8		40
Усього годин	90	14		76

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

Практичні заняття навчальним планом не передбачені.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

До самостійної роботи відноситься:

[1] – підготовка до лекцій;

[2] – переклади художніх україномовних текстів на вибір студента англійською мовою з виокремленням базових перекладацьких прийомів (об'єм 1 тексту – від 300 до 450 слів; загалом 10 текстів);

[3] – підготовка доповідей на одну з заданих тем.

№ з/п	Назва теми / Види завдань	Кількість годин
		Очна форма
1	Тема 1. Translation as a Science. Place of Theory of Translation among Other Branches of Linguistics. Science of Translation: Timeline of Its Development. [1; 3]	6
2	Тема 2. Basic Translation Types: Synchronic, Machinery, Digesting, Oral and Written Translation. Interpreting as a Specific Translating Activity. The Essence of Translation. Assessing a Translation: Ways and Methods [1; 3]	6
3	Тема 3. Translation and the Law: Judicial Grounds. Principles of Translation: ABCs. Ch. Raven & His Three R's Rule. Translation Unit or Units: Which is Correct and Why? Translation Unit as a Changing Criterion within a Text [1; 3]	6
4	Тема 4. Communication Theory & Theory of Translation: Meeting Points. Translation Determiners. [1; 3]	6
5	Тема 5. Translation Levels as Different Scholars See Them. Barkhudarov's & Korunets' Approaches Contrasted. Translating Poetry. [1], [2], [3]	6
6	Тема 6. Lexical Equivalents in Translation & Variational Correlation in Translation. Non-Equivalent Lexis. Translator's False Friends in English and Ukrainian [1], [2], [3]	6
7	Тема 7. Translational Devices through the Prism of Linguistics. Antonymic and Metonymic Translation. Stylistic Variations in Translation [1], [2], [3]	6
8	Тема 8. Metaphoric Translation. Logical Development. Free-Wheeling Translation. The Neologism & Its Translation. Authorised Neologisms. [1], [2], [3]	6
9	Тема 9. Types of Compensation in Translation. Concretization and Generalization. Ways and Methods of Making Up for Non-Existent Realia [1], [2], [3]	7
10	Тема 10. Code-Switching. Different Functional Styles, Genres, Registers and Their Peculiarities in Translation. Rhymed Translations. [1], [2], [3]	7
11	Тема 11. Grammatical Peculiarities of Translation: Phrasal	7

	Verbs, Grammatical Transpositions and Grammatical Equivalents in Translation. [1], [2], [3]	
12	Тема 12. Socio-Regional Differences in Translation. Standard English, American English. Australian English. Different Englishes around the Globe and on the British Isles. Pidgin English. English Variants & How to Translate Them. [1], [2], [3]	7
	Разом	76

9. Методи навчання

Словесні методи навчання: пояснення правил, понять, явищ, термінів.

Наочні методи навчання: ілюстрування навчального матеріалу, демонстрування відео та аудіо записів. Диспут, мозковий штурм, обговорення проблемних ситуацій, дилеми, ситуаційне навчання.

Практичні методи навчання: усні та письмові вправи різних типів; підготовка і виступи з доповідями, індивідуальні самостійні завдання, обговорення доповідей. Граматико-перекладний метод, комунікативний метод, лінгвосоціокультурний метод, метод рольової гри.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Методи поточного та періодичного контролю: усне опитування, контрольні письмові роботи, захист доповідей, виконання та презентація індивідуального самостійного завдання у формі письмового перекладу тексту. Формою підсумкового контролю в рамках дисципліни є залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Оцінка	Здобувач освіти
5 балів («відмінно»)	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань. Дає повні відповіді на запитання викладача, вільно послуговується науковою термінологією, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з окресленої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати вивчений матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення й висновки.

4 бали («добре»)	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали («задовільно»)	Відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Виконує практичні завдання. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали («незадовільно»)	Не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.
1 бал («початковий рівень»)	Не володіє необхідним обсягом лекційного матеріалу, не намагається аналізувати факти та події, робити висновки; припускається грубих помилок при виконанні тренувальних вправ.
0 балів («низький рівень»)	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО САМОСТІЙНОГО ЗАВДАННЯ

Оцінка	Здобувач освіти
25-30 балів – «відмінно»	Творчо осмислив або інтерпретував текст, використовуючи термінологічну систему тексту, стилістичні та граматичні особливості перекладу тексту певного жанру. Здобувач освіти оперує поняттями та категоріями, вміє встановити зв'язок між теоретичною базою та практикою, залучає до відповіді самостійно опрацьовану літературу. Володіє прийомами, шляхами й засобами перекладу текстів різної тематики та жанрів. Презентація відповідає наступним вимогам: послідовність, інформативність матеріалу, цілісність.
20-24 балів – «добре»	Достатньо повно володіє матеріалом щодо теоретичних засад перекладу, орієнтується в способах передавання лексичних і граматичних труднощів англійської мови українською та навпаки. Представлений переклад тексту містить незначні помилки. Здобувач освіти оперує необхідним колом понять та категорій, відповідає на додаткові запитання, але не має аргументованої думки, висновки не повні. Презентація частково відповідає наступним вимогам: послідовність, інформативність матеріалу, цілісність.

15-19 балів – «задовільно»	Надає переклад тексту, що містить значну кількість недоліків і помилок, не повністю висвітлені стилістичні та граматичні особливості перекладу текстів окресленої тематики. Презентація частково відповідає наступним вимогам: послідовність, інформативність матеріалу, цілісність.
0-14 балів – «незадовільно»	Не володіє термінологічною системою тексту обраного жанру. Не демонструє знань щодо особливостей перекладу конструкцій запропонованого типу тексту. Не зважає увагу на стилістичні та граматичні особливості перекладу текстів обраної тематики. Не здатен застосовувати трансформацій у процесі перекладу. Переклад тексту відзначається фрагментарністю, в ході презентації перекладу тексту здобувач освіти потребує постійної допомоги викладача

11. Питання до підсумкового контролю

- Виконання письмових перекладів та їх презентація;
- Опитування теорії за наступними питаннями:

Dwell on the following topics

1. What can you say about the Science of Translation? When and where did it originate?
2. What are the historical premises and the ways of development of Translation as a science?
3. What is the place of Translation among other linguistic sciences?
4. What viewpoints on the essence of Translation do you know? Is it an art or a science? Why?
5. What is synchronic translation?
6. What is machinery translation?
7. What do you know about digesting as a type of translation? When is it used?
8. What types of oral and written translation do you know? What terms are associated with each of them?
9. What is the subject of translation?
10. What criteria of quality of translation do you know?
11. What are the judicial grounds of Translation?
12. What are the basic principles of translation after Ch. Raven?
13. What is the unit of translation? Can it vary within one and the same text?
14. How can the process of translation be represented from the point of view of its participants and the theory of communication?

15. What are the determiners of translation?
16. What levels of translation do you know?
17. What are the principles of translating poetry?
18. What types of lexical correlations in translation can you single out?
19. What are variational correlations in translation?
20. What are the differences between equivalent & non-equivalent lexis. Give examples.
21. What are the main translational devices?
22. What is antonymic translation like? Illustrate your point with a few examples.
23. What is metonymic translation like? Illustrate your point with a few examples.
24. What is metaphoric translation like? Illustrate your point with a few examples.
25. What is logical development like? Illustrate your point with a few examples.
26. How can neologisms be translated? Illustrate your point with a few examples.
27. What is compensation and what types of compensation do you know?
28. What is concretization in translation? Give examples.
29. What is generalisation in translation? Give examples.
30. What is code-switching and why is it important in translation?
31. What are the peculiarities of translating texts written in different functional styles?
32. What are grammatical transpositions in translation like? Illustrate your point with a few examples.
33. What are grammatical equivalents in translation like? Illustrate your point with a few examples.
34. What socio-regional English variants do you know? What are their typical peculiarities of translation?
35. What is Pidgin English? What is Cockney Rhyming Slang? How are different variants of standard English translated into Ukrainian?

12. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю здобувач освіти може отримати максимальну оцінку (5 балів) за кожну з 12 тем. Періодичний контроль здійснюється за змістовим модулем (ЗМ1, ЗМ2) у формі письмової контрольної роботи. У 30 балів також оцінюється індивідуальне самостійне завдання, яке здобувач освіти виконує у письмовій формі. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль та підсумковий контроль.

Поточний та періодичний контроль												Сума балів	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Індивідуальне самостійне завдання			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Контрольна робота за змістовим модулем 1-5						Контрольна робота за змістовим модулем 2-5							

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

14. Рекомендована література

Основна

1. Зимомря М. І., Білоус О. М. Художній переклад — шляхи аналізу. К., 2013. 215 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2022. 564 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. Вінниця : Нова книга, 2013. 448 с.

Додаткова

1. Кузенко Г.М. Теоретичні засади української школи художнього перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. Одеса: МГУ, 2015. № 18. Т. 2. С. 135–137.

2. Мірам Г. Є., Дайнеко В. В. Основи перекладу. К.: Ніка Центр, 2012. 298 с.
3. Ролік А. В. Теорія перекладу в текстах і завданнях. Ніжин: НДПУ, 2012. 254 с.
4. Струк І.В. Відтворення мовних аномалій у художньому перекладі (на матеріалі мовлення персонажів романів Марка Твена та їх перекладів): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16. Херсон, 2016. 20 с.